

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 338.22:330.131.5

UDC 338.22:330.131.5

С. В. Онищенко, к. е. н.,
доцент,
О. А. Маслій, к. е. н.,
ст. викладач

S. Onyshchenko, Candidate of Economic
Sciences, Associate Professor,
A. Masliy, Candidate of Economic Sciences,
Senior Lecturer

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ
УПЕРЕДЖЕННЯ ЗАГРОЗ БЮДЖЕТНІЙ
БЕЗПЕЦІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ**

**ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC
MECHANISM OF PREVENTION THE THREATS
TO BUDGET SECURITY OF UKRAINIAN
ECONOMY**

Актуальність теми дослідження. Обумовлено динамікою зростання загроз як у глобальному, так і в національному вимірах, а також зміною концептуальних підходів до формування безпеки. Зазначене актуалізує поглиблене дослідження процесів формування системи забезпечення бюджетної безпеки та дієвих механізмів спрямованих на упередження загроз та захисту національних економічних інтересів.

Постановка проблеми. Бюджетна політика визначає напрям розвитку національної економіки, і актуалізує необхідність формування відповідного рівня бюджетної безпеки держави, що зумовлено накопиченням ризиків та загроз.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст та сутність поняття бюджетної безпеки досліджено такими вітчизняними фахівцями, як: О. Барановський, З. Варналій, В. Вареник, Г. Дарнопиш, М. Єрмошенко О. Колісник, Т. Луцик-Дубова.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Ґрунтовні напрацювання зосереджені на проблемі забезпечення економічної, фінансової безпеки та дослідженню сутності загроз, але поза увагою залишається заходи з протидії, мінімізації впливу та захисту від загроз за складовими економічної безпеки, зокрема фінансової та бюджетної.

Постановка завдання. Обґрунтувати запровадження механізму упередження загроз бюджетній безпеці держави, що передбачає своєчасний моніторинг виникнення загроз, заходи протидії загрозам бюджетній безпеці держави в залежності від виду, ступеню небезпеки та сфери впливу на бюджетний процес.

Виклад основного матеріалу. Досліджено основні загрози, причини й чинники впливу на критичний рівень фінансової безпеки та небезпечний рівень бюджетної безпеки. З позиції захисного підходу, встановлено, негативні чинники, які провокують появу загроз і суттєво знижують рівень фінансової та бюджетної безпеки. Акцентовано увагу, що забезпечення фінансової та бюджетної безпеки України в сучасних умовах ґрунтується на ситуативному реагуванні на загрози, що вже виникли, і внаслідок цього передбачається процес ліквідації та нейтралізації їх негативного впливу.

У статті доведено необхідність запровадження та реалізації організаційно-економічного механізму упередження загроз бюджетній безпеці держави. На основі процесного та функціонального підходів розкрито полімістивність понятійно-категоріального апарату «механізм».

Висновки. Розроблено організаційно-економічний ме-

Urgency of the research. The relevance of scientific research due to dynamic growth of threats in their global and national dimensions, as well as changing conceptual approaches to forming security. The above updates the in-depth study of the formation of the budget system of security and effective mechanisms designed to prevent threats and protect national economic interests.

Target setting. Fiscal policy determines the direction of the national economy, and on the necessity for the formation of the appropriate level of fiscal security, which is caused by the accumulation of risks and threats.

Actual scientific researches and issues analysis. The content and essence of the concept of budget security examined national experts such as: A. Baranovsky, Z. Varnaliy V. Darnopysh, G. Darnopysh, M. Yermoshenko A. Kolesnik T. Lutsik-Dybova.

Uninvestigated parts of general matters defining. Fundamental works is focusing on the problem of provision of economic and financial security and investigation into the substance of the threats, but no attention is paid to the measures on counteraction, minimisation of impact and protection against threats by elements of economic security, in particular financial and budgetary one.

The research objective.

To prove introducing a mechanism preventing threats to public security of the state, providing timely monitoring threats to, measures against threats to public security of the state depending on the type, degree of danger and sphere of influence in the budget process.

The statement of basic materials. The basic threats, causes and factors of critical level of financial security and dangerous level of budget security were investigated. From the standpoint of protective approach established negative factors, which provoke the appearance, threats and significantly reduce the level of financial and fiscal security. It was underlined that providing financial and budget security of Ukraine in modern conditions is based on situational responding to threats that have already appeared, and therefore the process of liquidation and neutralization their impact is suggested.

The necessity of introducing and implementing the organizational and economic mechanism of prevention the threats to budget state security is proved in the article. Based process and functional approaches it was disclosed polipithiness of conceptual-categorical apparatus "mechanism".

Conclusions. Organizational-economic mechanism of prevention the threats to budget state security was developed as opposed to the existing inefficient mechanism. It allows the operative adjustment of the fiscal policy, depending on the

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

ханізм упередження загроз бюджетній безпеці держави, що, на противагу існуючому малоефективному механізму, дозволяє здійснювати оперативне коригування бюджетної політики в залежності від джерела виникнення загроз, ступеню небезпеки, форми прояву і сфери впливу на бюджетний процес.

Ключові слова: бюджетна безпека держави; загрози бюджетній безпеці; упередження загроз; механізм; організаційно-економічний механізм упередження загроз.

source of the threats, the degree of danger, a form of expression and the influence on the budget process.

Keywords: budget security; threats to state security; prevention the threats; mechanism; organizational and economic mechanism of prevention the threats.

Актуальність теми дослідження. Актуальність наукового дослідження обумовлено динамікою зростання загроз як у глобальному, так і в національному вимірах, а також зміною концептуальних підходів до формування безпеки. Зазначене актуалізує поглиблене дослідження процесів формування системи забезпечення бюджетної безпеки та дієвих механізмів спрямованих на упередження загроз та захисту національних економічних інтересів.

Постановка проблеми. За умов розвитку процесів глобалізації набуває особливої актуальності потреба в забезпеченні безпеки бюджетної системи, що є важливим економічним важелем впливу на бюджетні процеси. Поряд з грошово-кредитною, бюджетна політика є дієвим механізмом державного впливу на розвиток економіки країни, що зумовлено необхідністю підвищення ефективності використання бюджетних коштів.

Реалізація бюджетної політики повинна бути спрямована на формування сприятливого макроекономічного середовища, забезпечення соціально-економічного розвитку держави, стабільності державних фінансів і платоспроможності та підвищення якості життя населення. При цьому показники і критерії бюджету відіграють роль ключових чинників фінансової стійкості і стабільності держави, а характер бюджетної політики визначає напрям розвитку національної економіки, що в свою чергу актуалізує необхідність формування відповідного рівня бюджетної безпеки держави, що зумовлено накопиченням ризиків та загроз, втратою платоспроможності держави та суттєвого зниження рівня бюджетного потенціалу.

Аналіз останніх джерел досліджень і публікацій. Концептуальні підходи до визначення сутності, ролі, складових і форм економічної безпеки базуються на комплексному використанні наукових досліджень на різних етапах розвитку теорії економічної безпеки, а саме: А. Сміта (Smit, 1776), Д. Рікардо (Ricardo, 1817), Т. Мальтуса (Malthus, 1820), Д.-С. Мілля (Mill, 1848), Дж. М. Кейнса (Keynes, 1936), В. Паретто (Pareto, 1906), Е. де Сото (Soto, 1986) та інших. Вагомий внесок у дослідження проблем забезпечення економічної безпеки держави в умовах значної кількості зовнішніх та внутрішніх загроз зробили такі зарубіжні та вітчизняні науковці, як: В. Кабле [6] (Cable, 1995), П. Марш (Marsh, 2012), О. Барановський [8], І. Бабець [7], О. Власюк [11], А. Гальчинський, В. Геєць, Б. Губський, М. Єрмошенко, Я. Жаліло, В. Мартинюк [15], Ф. Медвідь, В. Мунтіян, О. Новікова, В. Предборський, А. Сухоруков [15] та багато інших.

Зміст та сутність поняття бюджетної безпеки досліджено такими вітчизняними фахівцями, як: О. Барановський [8], З. Варналій [10], О. Власюк [11], В. Вареник, Г. Дарнопих, М. Єрмошенко Т. Луцик-Дубова. Бюджетну безпеку у забезпеченні стратегії соціально-економічного розвитку держави розглядає О. Колісник [14]. В. Мартинюк виокремлює фіскальну складову і досліджує загрози та чинники впливу на неї [15]. Дослідження теоретичного аналізу бюджетної безпеки наведені у роботах В. Мунтіяна, Г. Пастернак-Таранушенко, С. Пирожкова та інших.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. Значна кількість наукових праць присвячена теоретичному узагальненню та структурній характеристиці поняття «бюджетна безпека держави». Ґрунтовні напрацювання зосереджені на проблемі забезпечення економічної, фінансової безпеки та дослідженню сутності загроз, але поза увагою залишається заходи з протидії, мінімізації впливу та захисту від загроз за складовими економічної безпеки, зокрема фінансової та бюджетної. Це призводить до необхідності наукового пошуку нових механізмів з упередження, виявлення, уникнення та нейтралізації загроз бюджетній безпеці держави.

Постановка завдання дослідження загроз бюджетній безпеці та обґрунтуванні необхідності запровадження механізму упередження загроз бюджетній безпеці держави, що передбачає

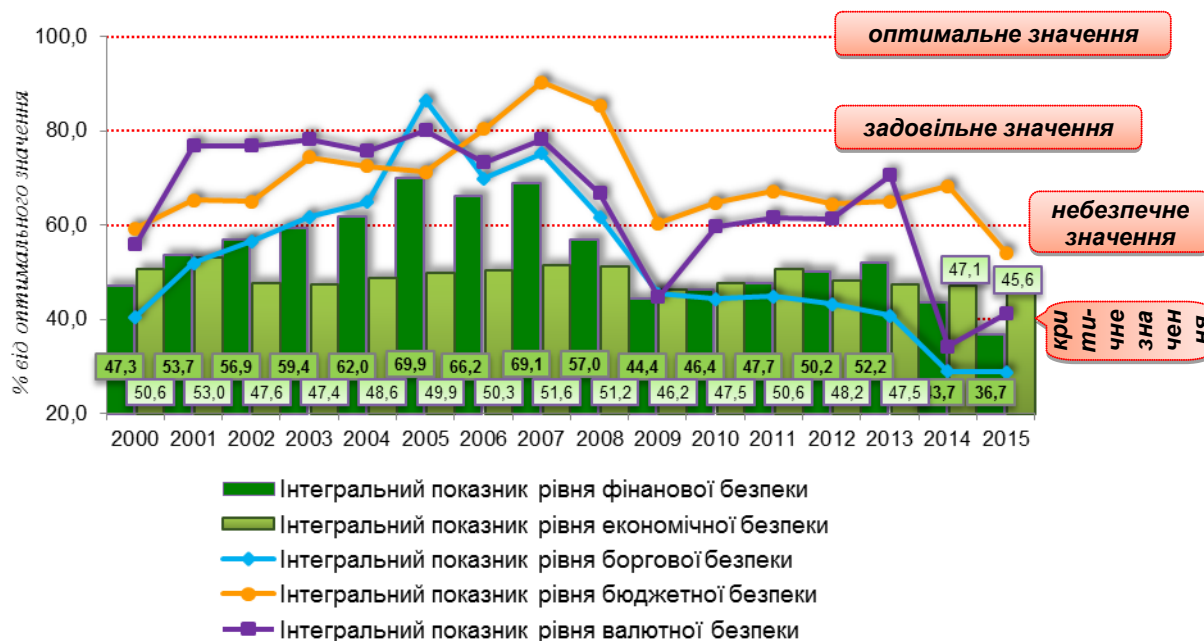
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

своєчасний моніторинг виникнення загроз, заходи протидії загрозам бюджетній безпеці держави в залежності від виду, ступеню небезпеки та сфери впливу на бюджетний процес.

Виклад основного матеріалу. Сучасні реалії в умовах викликів внутрішніх і зовнішніх загроз, поглиблення глобалізаційних процесів та динамічний розвиток світових фінансових відносин, зумовлюють необхідність розв'язання важливої науково-прикладної проблеми забезпечення збалансованості бюджетної системи, а також розробки та впровадження політики безпечного розвитку України.

Критичний стан фінансової безпеки України за підсумками 2015 року (36,7% оптимального значення) вказує на наявність численних загроз ендогенного і екзогенного походження. На формування низького значення інтегрального показника фінансової безпеки вплинули занадто низькі значення банківської безпеки – 28,7%, боргової – 28,94% та різкого падіння групи індикаторів валютної безпеки 28,87% та бюджетної відповідно [19].

За результатами комплексного оцінювання фактичних значень індикаторів економічної безпеки України виявлено критичну вразливість національної економіки перед низкою зовнішніх і внутрішніх викликів, у зв'язку з неготовністю сучасним макроекономічним деформаціям та багаторічним поглибленням кризових явищ унаслідок суперечливості державної економічної політики попередніх періодів та відсутності ефективного реформування національної економіки, спрямованого на стимулювання модернізаційних зрушень і поліпшення макроекономічних балансів (Рис. 1).

Рис. 1. Динаміка інтегрального показника рівня економічної й фінансової безпеки України та її окремих складових протягом 2000–2015 років

Джерело: розраховано та побудовано авторами за даними Держстату й Світового банку [3; 4]

Аналіз ситуації у бюджетній сфері України свідчить про наявність диспропорцій її розвитку. У стратегічному плані бюджетну безпеку гарантує лише конкурентоспроможна економіка. Здатність держави самостійно здійснювати державну економічну політику відповідно до власних національних економічних інтересів лежить в основі бюджетної безпеки держави. Зрозуміло, що стійкість бюджетної системи визначається рівнем дефіциту бюджету, платіжного балансу,

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

зовнішнього та внутрішнього боргу, стабільністю цін, стійкістю національної валюти, рівнем розвитку ринку цінних паперів, масштабами інвестиційної діяльності тощо.

З позиції захисного підходу, встановлено, що негативними чинниками, які провокують появу загроз і суттєво знижують рівень фінансової та бюджетної безпеки, є: зростання тіньової економіки, посилення дисбалансів у бюджетній сфері внаслідок зниження доходів за основними дохідними статтями держбюджету й різкого зростання витрат бюджету, відтік прямих інвестицій та фінансових ресурсів з реального сектору економіки, девальвація національної валюти та інші структурні деформації національної економіки. Зростання загального обсягу державного та гарантованого державою боргу до абсолютно небезпечних значень слід відносити до системних загроз бюджетній безпеці України, що посилює дефолтні ризики.

Але однією з найсуттєвіших загроз бюджетній безпеці є істотна виснаженість власних джерел фінансових ресурсів – прибутку суб'єктів господарювання, доходів населення, доходів бюджетів усіх рівнів, амортизаційних відрахувань, ресурсів цільових фондів та ін.

В умовах ситуації, що склалася в економіці України під тиском як економічних, так і неекономічних чинників, відбувається критичне зростання рівня загроз економічній безпеці національної економіки насамперед у зв'язку з виникненням додаткових, принципово нових для України викликів [9].

Масштаби економічних загроз вимагають першочергового вирішення проблеми забезпечення економічної безпеки на національному рівні. Зневажання економічною безпекою може привести до катастрофічних наслідків: занепаду економіки та підриву системи життєзабезпечення нації з подальшою втратою суверенітету країни [21].

На жаль, інституційні реформи здійснені в рамках трансформаційного періоду, характеризуються непослідовністю та фрагментарністю проведення, наслідком чого є відсутність стратегічного підходу до розвитку національної економіки. Така ситуація, особливо в умовах політичної та економічної нестабільності, є недопустимою, а реалізації державної політики є слабкою перед внутрішніми та зовнішніми викликами і загрозами економічній безпеці України.

Забезпечення безпеки національної економіки, що ґрунтується на ситуативному реагуванні на загрози, що вже виникли, передбачає їх ліквідацію та нейтралізацію негативного впливу від них. Проте в умовах значної кількості викликів, ризиків та загроз такий підхід є малоефективним, у зв'язку із чим виникає необхідність упередження загроз економічній безпеці національної економіки шляхом формування комплексу заходів превентивного характеру [19].

При цьому в Україні використовується так зване «пасивне» забезпечення бюджетної безпеки держави, яке ґрунтується на методі реагування на виклики, небезпеки і загрози в разі відхилення фактичних значень індикаторів економічної безпеки від їх безпечних рівнів, що вказує на ситуативне реагування, яке дає можливість проводити ліквідацію загроз, що вже виникли, та мінімізацію їх негативного впливу на систему економічної безпеки держави.

Використання такого підходу до забезпечення бюджетної безпеки України під впливом значної кількості зовнішніх та внутрішніх ризиків і загроз є однією із причин поглиблення системної кризи в державі та функціонування національної економіки лише завдяки значній інерції. Тому, виходячи із вищезазначених передумов, є об'єктивна необхідність формування такого якісного нового управлінського інструменту, як механізм.

Поняття «механізм» досить часто зустрічається у числі загальнонаукових економічних категорій і переважно тлумачиться як послідовність станів, процесів, що визначають якусь дію або явище. У широкому розумінні механізм є системою, що складаються зі значної кількості компонентів, які виконують певні функції, завдяки чому механізм діє.

Розвиток поняття «механізм» став можливим з появою і практичною апробацією теорії економічних механізмів (mechanism design theory), авторами якої є Нобелівські лауреати 2007 року Л. Гурвіц, Р. Майрсон і Е. Маскін [12]. Саме завдяки формуванню цієї теорії механізми отримали розповсюдження в економічній науці.

Формування теорії економічних механізмів передбачає декілька видів механізмів системи економічної безпеки і чітко не ідентифікуються. Переважно йдеться про різноманітні механізми:

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

механізм забезпечення економічної безпеки, механізм безпеки, механізм функціонування системи, але основну увагу приділено його структурі без тлумачення змісту та дії такого механізму.

Особливістю механізму є те, що йому придатний дуалізм «процес-структура». Тобто, про механізм можна говорити і як з точки зору процесу, так і з точки зору сукупності елементів. Таким чином, механізм – це динамічна система, яка складається з ряду елементів та визначає порядок діяльності з метою узгодження чинників зовнішнього та внутрішнього середовища із внутрішнім потенціалом та інтересами учасників.

Під економічним механізмом також розуміють інтегровану, багаторівневу систему форм і методів господарювання, головним принципом якої є комплексність. Основою економічного механізму є діалектична єдність державного регулювання та ринкової саморегуляції. Економічний механізм розвитку соціально-економічної системи базується на плануванні та своєчасному проведенні заходів, які сприятимуть ефективному використанню нових, прогресивних методів управління, впровадженню нових форм та методів організації системи.

Водночас, економічний механізм – це відкрита складна інтегрована система, яка постійно розвивається та складається із комплексу взаємопов'язаних елементів, які в свою чергу направлені на ефективне використання ресурсів в процесі діяльності та забезпечення стійкого розвитку. Механізм має розгалужену систему економічних взаємозв'язків та взаємовідносин, що зумовлює ієрархічну структуру. Єдність природи організаційного та економічного механізмів обумовлює їхній тісний взаємозв'язок.

Зміст організаційно-економічного механізму міститься у встановленні чіткого взаємозв'язку, впорядкованості та визначенні ступеня важливості елементів, які в неї входять, тобто організаційно-економічних заходах, що розробляються, а також у виборі необхідних інструментів з метою забезпечення максимального рівня ефективності за рахунок якісних перетворень. Для того, щоб визначити склад елементів організаційно-економічного механізму розвитку економічної системи, необхідно встановити мету його існування. Метою є якісне перетворення в системі, яке направлене на підвищення ефективності її функціонування. Ефективне функціонування організаційно-економічного механізму розвитку економічної системи можливе тільки в тому випадку, якщо він формувався всередині системи, послідовно проходячи всі стадії від початкових до зрілих.

Серед різноманіття організаційно-економічних механізмів є і організаційно-економічний механізм упередження загроз бюджетній безпеці економіки України. Для здійснення державними органами діяльності щодо забезпечення бюджетної безпеки країни вагоме значення має об'єктивна, повна, комплексна інформація про макроекономічний стан країни і рівень реалізації пріоритетних національних інтересів у бюджетній сфері, визначених на законодавчому рівні.

Кожна країна, якою б економічно розвиненою вона б не була, жодним чином не застрахована від негативного впливу дестабілізуючих факторів внутрішнього чи зовнішнього середовища. Але, як показує світовий досвід, ступінь негативної дії загроз бюджетній безпеці держави можна мінімізувати в разі наявності управлінських дій упередження та усунення зовнішніх та внутрішніх загроз бюджетній безпеці держави.

Оперативне нівелювання загроз і принцип превентивності передбачають раннє виявлення загроз, використовуючи внутрішнє і зовнішнє інформаційне середовище системи безпеки національної економіки, їх завчасне упередження за допомогою економічних, організаційних, нормативно-правових, адміністративних та інституційних важелів, з використанням декількох прогнозних сценаріїв забезпечення бюджетної безпеки.

У запропонований механізм включається блок аналітичного забезпечення бюджетної безпеки національної економіки, призначений для постійного збору інформації, розрахунку поточного рівня бюджетної безпеки держави, оцінювання виявлених тенденцій, ідентифікації та моделювання загроз, оцінювання їх впливу на рівень бюджетної безпеки та прогнозування можливих наслідків для економічної системи держави.

Інституційно-організаційне забезпечення механізму бюджетної безпеки держави складається з органів законодавчої і виконавчої гілок влади та Президента України, діяльність яких спрямована на реалізацію бюджетної політики щодо забезпечення бюджетної безпеки в системі еконо-

---

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

мічної безпеки України. Серед інституцій (організацій), які реалізують механізм забезпечення бюджетної безпеки держави, насамперед слід виділити Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президента України, Раду національної безпеки і оборони України, Міністерство фінансів України та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

Інструментарій державного регулювання процесу упередження загроз бюджетній безпеці національної економіки включає економічні (податкові ставки й пільги, трансферти, прямі бюджетні інвестиції, гранти, пільгове кредитування, облікова ставка, тарифи, валютні обмеження тощо), організаційні (державна підтримка, консультаційна допомога, сприяння кадровому забезпеченню, інформаційна підтримка тощо), інституційні (бюджетні фонди, технопарки, бізнес-інкубатори, аналітичні центри тощо), адміністративні (реєстрація, ліцензування, квотування, конкурси, тендери тощо) та нормативно-правові (рішення, розпорядження, накази, інструкції, стратегії, концепції, плани, прогнози, програми тощо) методи, важелі та інструменти.

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України є органом, який координує діяльність інституцій, що в межах своїх повноважень здійснюють реалізацію управлінських рішень із упередження загроз економічній безпеці держави. До таких інституцій належать галузеві міністерства й інші органи виконавчої влади, Національний банк України та інші. Проте формування пріоритетних напрямів бюджетної політики та забезпечення бюджетної безпеки на основі уточнених даних блоку аналітичного забезпечення з використанням описаного вище інструментарію, прийняття відповідних управлінських рішень, моніторинг та контроль досягнутих результатів належить до виключної компетенції Міністерства фінансів України.

Використання такого концептуального підходу до забезпечення економічної безпеки України має ряд переваг, зокрема можливість недопущення перетворення потенційних загроз у реальні за допомогою раннього виявлення на етапі їх формування, а також мінімізації їх негативного впливу на систему економічної безпеки національної економіки.

Графічну декомпозицію організаційно-економічного механізму упередження загроз бюджетній безпеці економіки України залежності від рівня впливу загроз наведено на рис. 2.

Висновки. Забезпечення бюджетної безпеки держави повинно відбуватися в рамках стратегії економічної безпеки держави й передбачати формування й впровадження комплексу заходів з упередження потенційних загроз, спрямованого на розв'язання суперечностей, які виникають в процесі реалізації національних економічних інтересів.

Організаційно-економічний механізм упередження загроз бюджетній безпеці держави дозволяє здійснювати оперативне коригування бюджетної політики на основі збору та аналізу інформації про її результативність виходячи з ефекту зворотного зв'язку, отриманої від Рахункової палати України, Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень, інститутів громадянського суспільства, що набуває особливої актуальності в умовах інтеграції національної економіки у світове господарство.

При досягненні таким шляхом задовільного рівня бюджетної, фінансової та в цілому економічної безпеки держави подальші заходи державної економічної політики проводяться в рамках реалізації тактичного механізму зміцнення економічної безпеки держави та її складових, а саме бюджетної безпеки, які направлені на підтримку її належного рівня і його подальше підвищення.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

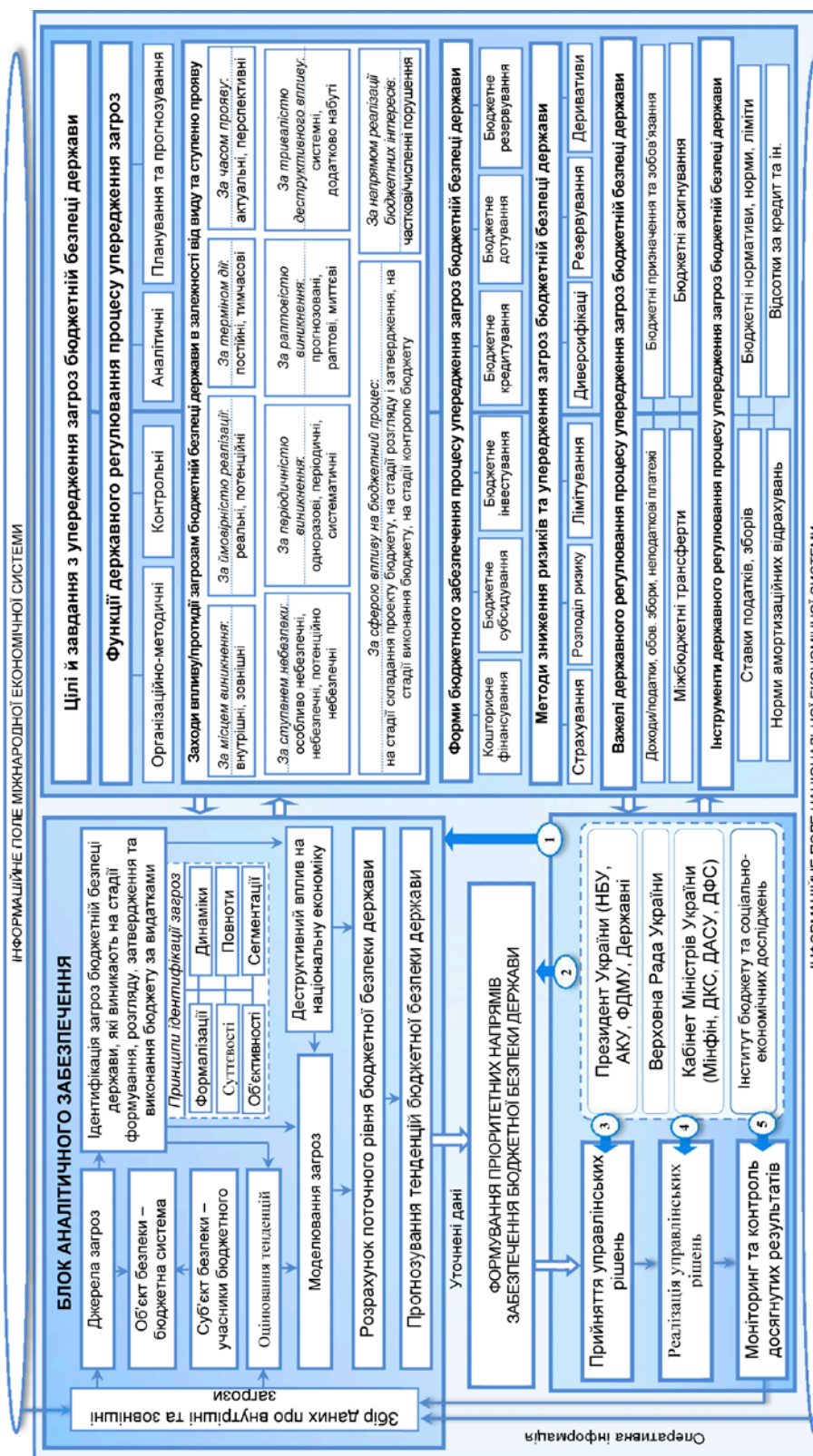

Рис. 2. Організаційно-економічний механізм упередження загроз бюджетній безпеці економіки України
Джерело: авторська розробка

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**Література**

1. The Global Competitiveness Report [Electronic resource] / The World Economic Forum. – Retrieved from : <http://www.weforum.org/reports>.
2. Europe 2020: European Union's ten-year growth strategy [Electronic recourse] / European Commission. – Retrieved from : http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.
3. Indicators [Electronic recourse] / The World Bank. – Retrieved from : <http://www.worldbank.org/>.
4. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
5. Luciani, J. The Economic Content of Security [Electronic recourse] / J. Luciani // Journal of Public Policy. – Apr. - Jun., 1988. – Vol. 8. – Working Paper No 2. – P. 151–173. – Retrieved from : <http://jpublicpolicy.com/>
6. Cable, V. What Is International Economic Security? [Electronic recourse] / V. Cable // International Affairs. – 1995. – Vol. 71. – Working Paper No 2. – P. 312 – 317. – Retrieved from : <http://en.interaffairs.ru/>.
7. Бабець, І. Г. Методичні підходи до оцінювання бюджетної безпеки України / І. Г. Бабець / Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – № 23.1.
8. Барановський О. І. Філософія безпеки: монографія: у 2 т. / О. І. Барановський. – К. : УБС НБУ, 2014. – Т.1. – 831 с.
9. Варналій, З. С. Механізм попередження загроз економічній безпеці України / З. С. Варналій, С. В. Онищенко, О. А. Маслій // Економічний часопис – XXI. – 2016. – № 159(5-6). – С. 20–24. DOI: <http://dx.doi.org/10.21003/ea.V159-04>
10. Варналій, З. С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення : монографія / З. С. Варналій, Д. Д. Буркальцева, О. С. Саєнко. – К. : Знання України, 2011. – 299 с.
11. Власюк, О. С. Теорія і практика безпеки в системі науки про економіку: наукова доповідь / О. С. Власюк; Нац. ін-т проблем міжнар. безпеки при Раді національної безпеки і оборони України. – К., 2008. – 48 с.
12. Ілляшенко, С. Б. Механізми системи економічної безпеки підприємства: монографія / С. Б. Ілляшенко. – Х. : Мачулін. – 2016. – 504 с.
13. Деменок О. В., Глухова В. І. Бюджетна безпека України як складова фінансової безпеки держави: стан та перспективи [Електронний ресурс] / О. В. Деменок, В. І. Глухова. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nie/2010_1/016-022.pdf.
14. Колісник, О. Я. Бюджетна безпека у забезпеченні стратегії соціально-економічного розвитку держави: автореф. дис. канд. екон. наук: спец. 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит / О. Я. Колісник. – Тернопіль, 2009. – 20 с.
15. Мартинюк, В. П. Оцінка стану національної економіки на основі інтегрального показника економічної безпеки держави / В. П. Мартинюк // Економіка, менеджмент, підприємництво. – 2013. – № 25 (I). – С. 179-188.
16. Предборський, В. А. «Автономна тіньова держава» як загроза національній безпеці / В. А. Предборський // Формування ринкових відносин в Україні. – 2015. – Вип. 1. – С. 15-22.
17. Сухоруков, А. І. Синергетичний механізм формування системи економічної безпеки держави /

References

1. The World Economic Forum (2015). The Global Competitiveness Report. Retrieved from : <http://www.weforum.org/reports>.
2. European Commission (2015). Europe 2020: European Union's ten-year growth strategy. Retrieved from: http://ec.europa.eu/europe2020/index_en.htm.
3. The World Bank (2013). Indicators. Retrieved from : <http://www.worldbank.org/>.
4. Statystychna informatsiia [State Statistics Service of Ukraine]. (2015). Statistic information. Retrieved from : <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].
5. Luciani, J. (1988). The Economic Content of Security (Working Paper No 2, Vol. 8). Retrieved from : <http://jpublicpolicy.com/>
6. Cable, V. (1995). What Is International Economic Security? (Working Paper No 2, Vol. 71). Retrieved from: <http://en.interaffairs.ru/>.
7. Babets, I. G. (2013). Metodichni pidkhody do otsiniuvannya biudzhetnoi bezpekoy Ukrainy [Methodological approaches to safety assessment of fiscal Ukraine]. Scientific Journal NLTU Ukraine. 23 [in Ukrainian].
8. Baranovskyi O. I. (2014). Filosofiia bezpekoy Security philosophy: monograph: in 2 t. Kyiv : UBS. NBU [in Ukrainian].
9. Varnaliy Z.S., Onishchenko S., Masliy A. (2016). Mekhanizm poperedzhennia zahroz ekonomichnoi bezpeketsi Ukrainy [Threat preventing mechanism of Ukraine economic security]. *Economic Journal* – XXI, № 159 (5-6), 20–24. DOI: <http://dx.doi.org/10.21003/ea.V159-04> [in Ukrainian].
10. Varnaliy, Z. S., Burkaltseva, D. D., Sayenko, O. S. (2011). Ekonomichna bezpeka Ukrainy: problemy ta priorityty zmitsnennia [Economic security of Ukraine: problems and priorities of strengthening]. Kyiv : Znannya Ukrayiny [in Ukrainian].
11. Vlasjuk, O. S. (2008). Teoriia i praktyka bezpekoy v systemi nauky pro ekonomiku: naukova dopovid [Theory and practice safety in the sciences of economics: research report]. Kyiv: *National Institute of International Security Problems at the National Security and Defense Council of Ukraine* [in Ukrainian].
12. Ilyashenko, O. V. (2016). Mekhanizmy systemy ekonomichnoi bezpekoy pidpriemstva [Mechanisms of economic security]. Kharkiv: Machulin. [in Ukrainian].
13. Demenok, O. V., Glukhov, V. I. (2010). Biudzhetna bezpeka Ukrainy yak skladova finansovoi bezpekoy derzhavy: stan ta perspektyvy [Ukraine security budget as part of the financial security of the state: state and prospects]. Retrieved from: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/nie/2010_1/016-022.pdf.
14. Kolesnik, O. J. (2009). Biudzhetna bezpeka u zabezpechenni stratehii sotsialno-ekonomichnoho rozvytku derzhavy [Budget to ensure security of socio-economic development]: Extended abstract of Candidates` thesis Ternopil [in Ukrainian].
15. Martyniuk, V. (2013). Otsinka stanu natsionalnoi ekonomiky na osnovi intehralnogo pokaznyka ekonomichnoi bezpekoy derzhavy [Assessment of the national economy based on the integral index of economic security. Economics, management, entrepreneurship]. *Ekonomika, menedzhment, pidpriemnytstvo - Economics, Management, Entrepreneurship*, 25 (I), 179-188 [in Ukrainian].
16. Predborskyi, V. A. (2015). «Avtonomna tinova derzhava» yak zahroza natsionalnii bezpeketsi [“Shadow

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

А. І. Сухоруков, Д. О. Остапчук // Економічний часопис - XXI. – 2014. – № 1–2 (1). – С. 19–22.

18. Економічна ситуація та прогнози [Електронний ресурс] / Міністерство економічного розвитку і торгівлі України: офіційний веб-сайт. – Режим доступу : <http://www.me.gov.ua/>

19. Онищенко, С. В. Загрози економічній безпеці України: сутність, оцінювання та механізм упередження монографія / С. В. Онищенко, О. А. Пугач. – Полтава : ПолтНТУ, 2015. – 337 с.

20. Про внутрішнє та зовнішнє становище України у сфері національної безпеки: аналітична доповідь до позачергового Послання Президента України до Верховної Ради України / Національний інститут стратегічних досліджень. – К. : НІСД, 2014. – 148 с.

21. Varnaliy, Z. Preventing threats as a precondition to increase the level of Economic Security of the State / Z. Varnaliy, S. Onishchenko, A. Masliy // Scientific Journal «ScienceRise». – 2016. – № 7/1(24). – С. 41-46. DOI: 10.15587/2313-8416.2016.74409

Autonomous State"as a thre at tonational security]. *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini - Formation of marketrelations in Ukraine: Coll. Science. pr. Nauk. Research. Economic Instituteo the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine*. Kyiv: Vol. 1, 15-22 [in Ukrainian].

17. Sukhorukov, A., & Ostapchuk, D. (2014). Synerhetychnyi mekhanizm formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky derzhavy [Synergetic mechanism of the state economic security system formation]. *Ekonomichnyi chasopys -XXI - Economic Annals-XXI*, 1-2(1), 19-22 [in Ukrainian].

18. Ekonomichna sytuatsiia ta prohnozy [Economic situation and forecasts]. Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine (2013). Retrieved from <http://www.me.gov.ua/> [in Ukrainian].

19. Onishchenko, S. & Pugach, A. (2015). Zahrozy ekonomichnii bezpetsi Ukrainy: sutnist, otsiniuvannia ta mekhanizm uperedzhennia [Threats to economic security of Ukraine: essence, evaluation and prevention mechanism]. Poltava: PoltNTU [in Ukrainian].

20. Pro vnutrishnie ta zovnishnie stanovishche Ukrainy u sferi natsionalnoi bezpeky: analitychna dopovid do pozacherhovoho Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verkhovnoi Rady Ukrainy [On the internal and external situation of Ukraine in the national security]. (2014). *Analytical report to an extraordinary President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine*. Kyiv: National Institute for Strategic Studies [in Ukrainian].

21. Varnaliy Z., Onishchenko S., Masliy A. (2016). Preventing threats as a precondition to increase the level of Economic Security of the State / Scientific Journal «ScienceRise», 7/1 (24), 41-46 (in Ukr.). DOI: 10.15587/2313-8416.2016.74409.

Надійшла 18.01.2017

Бібліографічний опис для цитування :

Онищенко, С. В. Організаційно-економічний механізм упередження загроз бюджетній безпеці економіки України / С. В. Онищенко, О. А. Маслій // Науковий вісник Полісся. – 2017. - № 1 (9), ч. 1. – С. 176-184.